

**UCHWAŁA NR XLV/406/2023
RADY MIEJSKIEJ W LUBIENIU KUJAWSKIM**

z dnia 15 września 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lubień Kujawski na lata
2023-2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40, poz. 572 i poz. 1463) i art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426, poz. 1429) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lubień Kujawski na lata 2023-2025 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lubienia Kujawskiego.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń.

Przewodniczący Rady

Marek Małachowski

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lubień Kujawski na lata 2023-2025

WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lubień Kujawski na lata 2023-2025 opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego programu wspierania rodziny. Program stanowi samodzielny dokument, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina stwarza warunki do zaspokojenia różnorodnych potrzeb psychicznych i społecznych swoich członków, a zwłaszcza dzieci. Zaspokaja zwłaszcza potrzebę przynależności uczuciowej, bezpieczeństwa, stabilizacji. Jest modelem społeczeństwa, wprowadza w świat kultury i przygotowuje do udziału we właściwej egzystencji. Rodzina jest to system, który należy rozpatrywać całościowo. Jest również pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, dlatego bardzo ważne jest zachowanie poprawnych relacji między członkami. Człowiek potrzebuje rodziny w każdym momencie swojego życia. Potrzebuje jej jednak w różnym zakresie, zależnie od swego wieku. Małe dziecko oczekuje opieki i czułości, człowiek dorosły – kręgu ludzi przyjaznych, życzliwych, oddanych, z którymi może dzielić radość i kłopoty, człowiek stary – opieki, pomocy, świadomości, że nie jest on sam, i że komuś jest jeszcze potrzebny. W czasie przemian społeczno-ekonomicznych nadany jest nowy sens czynnikom warunkującym życie polskich rodzin. Rodziny dotykają problemy, których nie są w stanie samodzielnie pokonać. Właściwe funkcjonowanie człowieka, jego rozwój emocjonalny, społeczny zależy głównie od zaspokojenia podstawowych potrzeb, jednakże zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa, przynależności, akceptacji i miłości ma również duży wpływ. Zaspokojenie tych potrzeb powinno znaleźć swój obraz w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, bowiem zadaniem rodziny jest wprowadzenie dziecka w życie społeczne, kulturalne, kształtowanie osobowości oraz przygotowanie do pełnienia ról społecznych. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci wychowujących się w rodzinach mających problemy opiekuńczo – wychowawcze, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób i instytucji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy

długotrwałego bezrobocia. Najczęściej cierpią na tym dzieci. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny.

Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu. Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Głównym założeniem programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form pieczy zastępczej. Zadania Programu koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej. Program będzie miał charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Podstawa prawna Programu

Realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się na niżej wymienionych aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).
5. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 172 ze zm.).

Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim

W 2020 roku z różnych form świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim skorzystało łącznie 375 środowisk, tj. 840 osoby w rodzinach.

Z analizy sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2020-2022 oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w roku 2020 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z uwagi na trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest na podobnym poziomie co w roku 2019, natomiast w roku 2021 i 2022 liczba rodzin była większa. W Ośrodku nie ma zatrudnionego asystenta rodziny, który

zajmował by się współpracą z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Jest to kwestia, którą OPS rozważy w najbliższym czasie.

Rodziny objęte pomocą OPS w Lubieniu Kujawskim w latach 2020-2022 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

Rodziny			Rodziny z dziećmi					
Rok	Ogółem	Ogółem liczba osób	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2020	375	840	89	65	34	9	1	2
2021	348	769	90	52	36	8	2	1
2022	343	744	74	52	36	9	2	2

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Najczęstsze przyczyny trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim.

Powody przyznania pomocy	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	298	615	266	517	245	477
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	39	177	39	180	43	199
Bezrobocie	286	645	261	580	235	532
Bezdomność	0	0	1	1	1	1
Niepełnosprawność	48	92	49	100	51	102
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	1	1	1	1	2	2
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	27	37	33	44	43	58
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	12	33	12	37	14	39
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	1	1	0	0

Adresaci programu

Program adresowany będzie do rodzin z dziećmi z terenu Gminy Lubień Kujawski przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego, rodzin dotkniętych przemocą, z problemem alkoholizmu, zagrożonych ubóstwem.

Cele Programu

Cel strategiczny programu

Stworzenie i rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających problemy z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe programu

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Realizacja Programu

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki realizacji
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.			
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia dziennego, świetlicami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim	Liczba osób objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Zespół Interdyscyplinarny Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób które ukończyły terapię.
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc	2023-2025	Ośrodek Pomocy	Liczba rodzin objętych

rodzynie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej		Społecznej w Lubieniu Kujawskim Zespół Interdyscyplinarny Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku	wspieraniem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb- zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez asystenta rodziny	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.			
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim	Liczba dzieci korzystających z posiłków
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego.
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówce.
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.			
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób które podjęły terapię. Liczba osób które ukończyły terapię.
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim	Liczba założonych Niebieskich Kart

		Zespół Interdyscyplinarny Policja	
Udzielenie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim	Liczba rodzin objętych pomocą.
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	2023-2025	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.
Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną	2023-2025	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny	Liczba szkoleń i konferencji

Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu, sytuacji kryzysowych,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpierania rodziny.

Realizatorzy programu

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim przy współpracy z:

- Urzędem Miejskim w Lubieniu Kujawskim,
- Placówkami oświatowymi,
- Komisariatem Policji w Lubieniu Kujawskim,
- Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubieniu Kujawskim,
- Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Kuratorami sądowymi,
- placówkami służby zdrowia,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku,

- Powiatowym Urzędem Pracy filia Kowal,
- Poradnia leczenia uzależnień.

Źródła Finansowania Programu

Finansowanie 3 -letniego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lubień Kujawski na lata 2023-2025 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Lubień Kujawski, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lubień Kujawski na lata 2023 - 2025 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Przewodniczący Rady

Marek Małachowski

Uzasadnienie

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 w Gminie Lubień Kujawski jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Marek Małachowski